

GÜNCEL GELİŞMELER IŞIĞINDA HUKUK ALANINDA YAPAY ZEKÂ KULLANIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

*An Evaluation of the Use of Artificial Intelligence
in the Legal Field in Light of Recent Developments*

Prof. Dr. Neslihan KARATAŞ DURMUŞ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi,
neslihankaratasdurmus@aybu.edu.tr
<https://ror.org/05ryemn72>, ORCID: 0000-0002-2277-588

Dr. Öğr. Görevlisi Fatmanur CEBECİ ÇORUM
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi,
fatmanurcebecicorum@aybu.edu.tr Ror:
<https://ror.org/05ryemn72>, ORCID: 0000-0002-2629-0320

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü (Article Types):	Araştırma Makalesi (Research Article)
Geliş Tarihi (Received):	16.01.2026
Kabul Tarihi (Accepted):	06.03.2026
Değerlendirme (Peer-Review):	Editör Ön İnceleme - Çift Taraflı Körleme - En az İki Dış Hakem – Yayın Danışma Kurulu Kararı (Editorial Screening – Double-Blind Peer Review – At Least Two External Reviewers – Decision of the Editorial Advisory Board)
İntihal (Plagiarism):	Turnitin (İntihal incelemesi Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü işbirliği ile yapılmaktadır.)
Etik Beyan (Ethical Statement):	Çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. (It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of the study, and all referenced works are cited in the bibliography).
s.s.	41-66

An Evaluation of the Use of Artificial Intelligence in the Legal Field in Light of Recent Developments

Abstract

The use of artificial intelligence systems in the field of law has moved beyond the level of a purely theoretical debate and has become a practical reality in areas such as legal research, document and argument analysis, case management, and decision-support processes. While AI-based tools offer significant potential in terms of speed, systematisation, and predictability, concerns relating to algorithmic bias, the erosion of judicial discretion, lack of transparency, and compatibility with the guarantees of the right to a fair trial necessitate a critical assessment of their use in legal practice.

*Against this background, the study analyses, in light of the judgments of the Court of Justice of the European Union in *OQ v. SCHUEA* and *Magistrat der Stadt Wien v. Dun & Bradstreet*, the Dutch *SyRI* case, and U.S. examples such as *Mata v. Avianca*, how the de facto impact of algorithmic systems on decision-making processes should be constrained with regard to explainability, human oversight, and professional duties of care. In addition, the contemporary normative approach shaped by the EU Artificial Intelligence Act and the Product Liability Directive is examined together with ongoing debates on liability under Turkish law.*

Within this framework, taking current practices in the healthcare sector, an area requiring licensing, as a point of reference, where artificial intelligence is positioned not as a substitutive but as a complementary tool, evaluations have been conducted as to whether, in the field of law, artificial intelligence may become a final decision-maker in light of the existing practices and technological developments in Turkish law, or whether it should remain a supportive instrument used under human oversight, and, finally, as to how a balanced and sustainable approach may be achieved.

Keywords

Artificial Intelligence and Law, Algorithmic Decision-Making, Legal Liability, Human Oversight

GÜNCEL GELİŞMELER IŞIĞINDA HUKUK ALANINDA YAPAY ZEKÂ KULLANIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ*

Özet

Yapay zekâ sistemlerinin hukuk alanındaki kullanımının artık teorik bir tartışma düzeyini aşarak, hukukî araştırma, belge ve argüman analizi, dava yönetimi ve karar destek süreçleri gibi alanlarda fiili bir gerçeklik hâline gelmiştir. Yapay zekâ temelli araçların sunduğu hız, sistematiklik ve öngörülebilirlik potansiyeline karşılık, algoritmik ön yargı, yargısal takdirin zayıflaması, şeffaflık eksikliği ve adil yargılanma güvenceleriyle uyum sorunları, bu teknolojilerin hukuk alanındaki kullanımının eleştirel bir perspektifle değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Çalışmada, Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın OQ v. SCHUFA ve Magistrat der Stadt Wien v. Dun & Bradstreet kararları ile Hollanda SyRI kararı ve Amerika Birleşik Devletleri'nde görülen Mata v. Avianca ve benzeri örnekler ışığında, algoritmik sistemlerin karar alma süreçlerindeki fiili etkisinin, açıklanabilirlik, insan denetimi ve meslekî özen yükümlülüğü bakımından nasıl sınırlandırılması gerektiği analiz edilmektedir. Ayrıca Avrupa Birliği'nde kabul edilen Yapay Zekâ Tüzüğü ve Ürün Sorumluluğu Direktifi çerçevesinde şekillenen güncel normatif yaklaşım, Türk hukuku bakımından sorumluluk tartışmalarıyla birlikte ele alınmaktadır.

Bu kapsamda lisans gerektiren bir alan olarak sağlık sektöründe yapay zekânın ikame edici değil tamamlayıcı bir çerçevede konumlandırılmasına ilişkin güncel uygulamalardan hareketle, Türk hukukundaki hali hazırdaki uygulamalar ve teknolojik gelişmeler karşısında hukuk alanında da yapay zekânın nihai karar verici olup olmayacağı, insan denetimi altında kullanılan destekleyici bir araç olarak mı kalması gerektiği ve son olarak dengeli ve sürdürülebilir bir yaklaşımın nasıl olabileceği hususları çerçevesinde değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Yapay Zekâ ve Hukuk, Algoritmik Karar Verme, Hukuki Sorumluluk, İnsan Denetimi

GİRİŞ

Yapay zekâ temelli sistemler, gündelik yaşamın farklı alanlarında olduğu gibi hukuk alanında da hızla yaygınlaşmakta; hukukî araştırma, içtihat taraması, belge ve argüman analizi, dava yönetimi, karar destek süreçleri için kullanılmakta ve hatta robot hâkim tartışmalarını beraberinde getirmektedir. Hukukî araştırma platformlarına entegre edilen çözümler, tahmine dayalı risk değerlendirme araçları ve yargılama süreçlerini kolaylaştıran bilişim

* Bu makale, Prof. Dr. Neslihan Karataş Durmuş tarafından 16.10.2025 tarihinde Ankara Bilim Üniversitesi'nde gerçekleştirilen Yapay Zekâ Çağında Üniversitelerin Dönüşümü Sempozyumu'nda sunulan 'Yapay Zekânın Hukuki Sorumluluğu ve Hatalı Kararlar' başlıklı bildirinin genişletilmiş halidir.

altyapıları, yapay zekânın hukuk ekosistemi içinde artık istisnâi veya deneysel bir kullanım olmaktan çıktığını; fiilî bir gerçeklik hâline geldiğini göstermektedir. Bu görünürlük, yargı mercilerinin artan iş yükü, geniş içtihat havuzlarının etkin biçimde kullanılabilmesi ve yargılamanın makul sürede sonuçlandırılması gibi pratik ihtiyaçlarla da yakından ilişkilidir.

Bununla birlikte, hukuk alanında yapay zekâ kullanımının yalnızca verimlilik ve teknik kapasite üzerinden değerlendirilmesi yeterli değildir. Aksine, bu teknolojilerin hukuki karar verme süreçleriyle temas ettiği ölçüde normatif ve anayasal gerilimler doğurduğu görülmektedir. Bir yandan tarafsızlık, hız ve benzer uyumsuzluklarda yeknesaklık iddiası öne çıkarken; diğer yandan algoritmik ön yargı ihtimali, yargısal takdirin ve vicdanî kanaatin zayıflaması, şeffaflık ve gerekçelendirme sorunları ile adil yargılanma güvenceleriyle uyum tartışmaları bu alanın temel risk başlıklarını oluşturmaktadır. Bu risklerin özel bir ağırlık kazandığı mesele ise, yapay zekâ sistemlerinin verdiği kararların veya karar sürecine destek amacıyla ürettiği yönlendirmelerin hatalı olması hâlinde, ortaya çıkan zarardan kimin sorumlu tutulacağı ve hangi esaslara göre sorumlu olacağı sorusudur. Sistemlerin çalışma mantığının her zaman tam olarak açıklanabilir olmaması, verinin toplanması ve işlenmesi aşamalarında ortaya çıkabilecek hatalar ile kullanım sürecindeki insan faktörü, sorumluluğun hangi aşamada ve hangi aktör üzerinde yoğunlaşacağını tespit etmeyi güçleştirmektedir.

Bu tablo karşısında, normatif çerçeve kadar güncel yargı içtihadının da belirleyici hâle geldiği görülmektedir. Nitekim çalışmada, kamu otoritelerinin algoritmik sistem kullanımına ilişkin SyRI kararının, şeffaflık, ölçülülük ve ayrımcılık yasağı ekseninde çizdiği sınırların; Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD)'nın OQ v. SCHUFA ve Magistrat der Stadt Wien v. Dun & Bradstreet kararlarının ise otomatik değerlendirmelerin fiilî etkisi ile 'anamlı açıklama' gereksinimini öne çıkaran yaklaşımının, hukuk alanında yapay zekânın hangi güvencelerle birlikte düşünüleceğini somutlaştırdığı kabul edilmektedir. Benzer biçimde, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde Mata v. Avianca ve Kaliforniya örneklerinde görünür hâle gelen meslekî özen ve doğrulama yükümlülüğü tartışmaları da yapay zekânın hukukî faaliyetlerde 'yasaklı bir araç' olarak değil; denetim ve sorumluluk rejimi içinde sınırları çizilmesi gereken bir pratik olarak ele alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Normatif zeminde ise Türk hukukunda yapay zekânın hukuki sorumluluğuna özgü müstakil bir düzenlemenin henüz bulunmaması, sorumluluk tartışmalarının genel sorumluluk hukuku kurumları içinde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Öte yandan Türkiye'nin mevzuatını Avrupa Birliği (AB) düzenlemeleriyle uyumlaştırma iradesinin Orta Vadeli Program'da ifade edilmiş olması, AB'de geliştirilen risk temelli düzenleme yaklaşımı ve ürün sorumluluğu alanındaki güncellemelerin Türkiye bakımından da güçlü bir referans alanı hâline geldiğini göstermektedir. AB Yapay Zekâ Tüzüğü'nün yüksek riskli sistemler bakımından öngördüğü önleyici yükümlülükler ile Yapay Zekâ Sorumluluk Direktifi taslağının geri çekilmesi sonrasında, yeni Ürün Sorumluluğu Direktifi çerçevesinde yazılım ve yapay zekânın 'ürün' olarak ele alınması, sorumluluk mimarisinin dolaylı biçimde yeniden kurulduğu bir döneme işaret etmektedir.

Çalışma, bu çerçevede yalnızca normatif metinleri değil, yapay zekâ sistemlerinin güncel uygulamalarını ve bu alandaki son çalışmaların ortaya koyduğu bulguları da birlikte değerlendirmektedir. Ayrıca lisans gerektiren meslekler bakımından yapay zekânın sınırlarının yeniden tartışıldığı güncel bağlamda, sağlık alanındaki gelişmelerin hukuk alanı için de karşılaştırmalı bir değerlendirme imkânı sunduğu kabul edilebilir. Bu doğrultuda, sağlık alanında ‘yüksek riskli’ ve aynı hukuki tavsiye gibi lisans gerektiren bir pratikte yapay zekânın ikame edici değil tamamlayıcı bir çerçeveye konumlandırılmasının mümkün olduğu gözleminden hareketle, hukuk alanında da yapay zekânın nihai karar verici değil; insan denetimi altında, açıklanabilirlik ve sorumluluk ilkeleriyle çevrelenmiş bir yardımcı araç olarak tasarlanmasının hangi şartlarda anlamlı olabileceği tartışmaya açılacaktır.

Bu makale, hukuk alanında yapay zekânın güncel kullanım biçimlerini görünür kılmayı; fırsat ve riskleri sorumluluk, açıklanabilirlik ve insan denetimi ekseninde birlikte değerlendirerek hem Türkiye’deki düzenleme ihtiyacını hem de AB’deki normatif düzenlemeleri ve uluslararası güncel içtihadın işaret ettiği güvenceleri sistematik biçimde tartışmayı amaçlamaktadır.

I. HUKUK UYGULAMALARINDA YAPAY ZEKÂ: GÜNCEL KULLANIM ALANLARI VE ÖRNEKLER

Gündelik yaşam pratiklerine nüfuz eden yapay zekâ sistemleri ve modelleri, hukuk alanında da karar bulma, hukukî araştırma ve belge/argüman analizi gibi temel süreçlerde giderek daha görünür bir destekleyici işlev üstlenmeye başlamıştır. Bu bağlamda, hâkimler, avukatlar ve hukuk alanında çalışan veya akademik araştırma yürüten kişiler bakımından, belirli görevleri hızlandırmayı ve sistematikleştirmeyi amaçlayan yapay zekâ tabanlı araçların geliştirildiği ve kullanımının yaygınlaştığı gözlenmektedir.

Hukuk alanında yapay zekânın ilk ve en yaygın kullanım biçimlerinden biri, hukukî araştırma ve içtihat taramasına yönelik araçlar aracılığıyla ortaya çıkmaktadır¹. Karar arama, sınıflandırma ve büyük veri kümeleri içerisinde anlamlı sonuçlar üretme kapasitesine sahip bu sistemler, özellikle içtihat yoğun alanlarda uygulayıcılar bakımından önemli bir kolaylık sağlamaktadır. Türkiye’de geliştirilen Turklex ve Hukuk Work gibi yazılımlar, karar arama ve verilerden sonuçlara ulaşma noktasında bu eğilime örnek teşkil etmektedir². Uluslararası düzeyde ise LexisNexis tarafından geliştirilen ve ‘Lexis+’ platformu kapsamında sunulan ‘Lexis+ AI’³, editör özetleriyle desteklenen içtihat tarama işleviyle dikkat çekmektedir. Benzer biçimde, IBM tarafından

¹ Şermin Birtane, ‘Hâkime Yardımcı Yapay Zekâ’ (2024) 15(59) Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 233, 250.

² Gamze Mercan ve Zümrüt Varol Selçuk, ‘Artificial Intelligence (AI) Activities in Legal Practices’ (2024) 9(25) International Journal of Eurasian Education and Culture 131, 134.

³ LexisNexis, ‘Lexis+ AI’ (LexisNexis, 2024) <<https://www.lexisnexis.com>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

geliştirilen ‘ROSS’⁴ adlı programın mevzuat ve içtihatları analiz ederek uygulayıcılara raporlama desteği sunduğu yönünde örnekler bulunmaktadır⁵. Bu tür sistemler, anahtar kelimeyle elde edilen sonuçları sınıflandırma, özetleme ve ilişkilendirme gibi yöntemlerle işleyerek daha kapsamlı analizler üretmektedir.

Bunun ötesinde, yapay zekâ sistemlerinin hukukî değerlendirme ve yargılama süreçlerinde tahmine dayalı veya karar destekleyici işlevler üstlendiği uygulamaların sayısının da arttığı görülmektedir. Bu kapsamda, belirli veri kümelerine dayanarak muhtemel karar sonucunu öngörmeyi veya karar taslağı sunmayı amaçlayan sistemler geliştirilmiştir. Türkiye’de ARYA (Avukatlar İçin Robot Arayüzü) isimli yapay zekâ destekli platformun, Yargıtay davalarında sonuçları yüksek bir doğruluk oranıyla tahmin edebildiği ifade edilmektedir⁶. Benzer şekilde, Anayasa Mahkemesi’ne yapılan bireysel başvuruların kabul edilebilirlik kriterlerinin yapay zekâ destekli bir sistem tarafından incelendiği ve bu modelin yüksek oranda doğru analizler üretebildiği belirlenmiştir⁷.

Uluslararası örnekler de bu eğilimi desteklemektedir. ABD’de kullanılan COMPAS⁸ adlı risk değerlendirme aracı, sanığın yeniden suç işleme olasılığına ilişkin skorlar üreterek kefalet, yaptırım ve gözetim kararlarında destekleyici bir unsur olarak kullanılmaktadır⁹. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadı üzerinde yürütülen ampirik çalışmalarda ise Mahkeme karar metinlerini analiz eden ve belirli madde gruplarında muhtemel karar sonucunu öngörmeyi amaçlayan makine öğrenmesi modellerinin kayda değer doğruluk oranlarına ulaştığı raporlanmıştır¹⁰. Çin’de geliştirilen ‘Intelligent Court’ uygulaması da vakaların tasnifi ve benzeri işlemlerde mahkeme heyetine yardımcı olmayı amaçlayan veri temelli bir yargı teknolojisi örneği olarak öne çıkmaktadır¹¹.

⁴ Ross Intelligence, ‘Ross Intelligence’ (Ross Intelligence)

<<https://www.rossintelligence.com>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

⁵ Şermin Birtane, ‘Hâkime Yardımcı Yapay Zekâ’ (2024) 15(59) Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 233, 253.

⁶ Tülay Turan, Nazan Kemaloğlu ve Ecir Uğur Küçüksille, ‘Hukuk’ta Yapay Zeka: Çalışmalar ve Gelecek Öngörüler’ (2020) 11(2) Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 246, 247.

⁷ Emrah Aydemir, ‘Estimation of Turkish Constitutional Court Decisions in Terms of Admissibility with NLP’ (IV International Conference on Neural Networks and Neurotechnologies (NeuroNT), 2023).

⁸ Correctional Offender Management Profiling for Alternative Sanctions (COMPAS) bir vaka yönetimi ve karar destek algoritmasıdır.

⁹ Gökhan Erdoğan, ‘Yapay Zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış’ (2021) 66 Adalet Dergisi 117, 132.

¹⁰ Şermin Birtane, ‘Hâkime Yardımcı Yapay Zekâ’ (2024) 15(59) Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 233, 254; Gökhan Erdoğan, ‘Yapay Zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış’ (2021) 66 Adalet Dergisi 117, 134.

¹¹ Yücel Oğurlu, ‘Dünyadan Örnekleriyle Mahkemelerde Yapay Zekâ Hâkim Uygulamaları: Hedefler ve Mevcut Duruma Dair Bir Değerlendirme’ (2024) 1(1) Balıkesir Üniversitesi Hukuk Dergisi 1, 14

Tahmine dayalı modellerden farklı olarak, yapay zekânın yargılama faaliyetini doğrudan karar sonucuna yönelmeden, süreç yönetimi ve belge işleme üzerinden desteklediği uygulamalar da bulunmaktadır. Türkiye’de Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP), belge yükleme, dosya inceleme ve iş akışlarının yönetimi bakımından yargılama sürecine önemli ölçüde destek sağlamakta; sisteme entegre edilen yapay zekâ modelleri sayesinde dosyaların ilgili birimlere yönlendirilmesi mümkün hâle gelmektedir. Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS), coğrafi mesafeden kaynaklanan engelleri azaltarak ifadelerin uzaktan alınmasına imkân tanırken; Polis Bilişim Ağı (POLNET) ise suçlulara ilişkin delillerin toplanması ve paylaşılması noktasında UYAP ile entegre bir altyapı sunmaktadır¹².

Yüksek yargı düzeyinde de yapay zekâdan yararlanılmasına yönelik kurumsal çalışmaların yürütüldüğü bilinmektedir. Yargıtay’ın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında, emsal karar özetlerine daha hızlı erişimi mümkün kılacak bir yapay zekâ altyapısının geliştirilmesine başlandığı duyurulmuştur¹³. Bu doğrultuda, Yargıtay içtihatlarının daha geniş bir kitleye ulaştırılabilmesi amacıyla bir ‘Yargıtay İctihat Merkezi (YİM)’ tasarlanmış; avukatlar ile başvuru sahiplerinin, uyuşmazlıklarına ilişkin emsal kararları inceleyerek dava süreçlerindeki başarı şanslarını önceden değerlendirebilecekleri bir sistem öngörülmüştür. YİM’de kullanılan içtihatların sisteme eklenmesinde de yapay zekâ kullanılmıştır. Kararların anonimleştirilmesi¹⁴ ve karar özetlerinin çıkartılması da yapay zekâyâ öğretilmiştir. YİM’de yapay zekâ ile oluşturulan içtihatlar hem vatandaşlar için hem de ilk derece mahkemeleri ve istinaf yargılaması için yol gösterici olmaktadır. Bundan dolayı da yapay zekâ ile oluşturulan YİM’in yanında yargılama süreçlerinin kısaltılması ve bu süreçlerdeki etkinliğin, verimliliğin artırılması için yeni yapay zekâ çalışmalarının yapılacağı düşünülmektedir. Bu durum gelişen teknolojinin vazgeçilmez bir sonucu olarak da bir anlamda zorunluluk olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Akademik düzeyde yürütülen deneysel çalışmalar da bu alandaki gelişmeleri desteklemektedir. Bu kapsamda, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde görev yapan iki öğretim üyesi tarafından geliştirilen ve ‘sanal yargıç’ olarak adlandırılan bir yazılımda, 6020 adet Uyuşmazlık Mahkemesi kararının sisteme yüklendiği ve bu kararlar temelinde karar verme denemeleri yapıldığı belirtilmektedir. Çalışma sonucunda, modelin yaklaşık %87 doğruluk oranına

¹² Gamze Toy, ‘Emniyet Teşkilatında Güvenlik Teknolojilerinin Kullanımı: Türkiye’de Seçilmiş Şehirler Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz’ (2024) Güvenlik Bilimleri Dergisi (Kolluk Uygulamaları ve Güvenlik Teknolojileri Özel Sayısı) 130, 130.

¹³ Yargıtay, ‘Yargıtay Başkanı Akarca’nın Yapay Zekâ Tabanlı Yargıtay İctihat Merkezi Kuruluna İlişkin İmza Törenine Katıldığına Dair Duyuru’ (Yargıtay Resmi İnternet Sitesi) <<https://www.yargitay.gov.tr/item/1580/yargitay-baskani-akarca-yapay-zeka-tabanlı-yargitay-ictihat-merkezikurulmasına-iliskin-imza-torenine-katildi>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

¹⁴ Bir kararın anonimleştirilmesi yapay zekaya öğretilcekse öncelikle anonimleştirilmiş karar örnekleri yapay zekaya yüklenecek; ardından da anonim olmayan kararlar yüklenecek ve yapay zekanın anonim olan ve olmayan kararlar arasındaki farkı görmesi sağlanacaktır. Anonimleştirme yapılırken kararlardaki kişisel veriler “...” şeklinde boş bırakılabildiği gibi A, B, C veya da sanık/lar için S1, S2, S3 tanık/lar için T1,T2, T3 şeklinde kodlar da verilebilmektedir.

ulaştığı; bu oranın %95 seviyesine çıkarılmasının mümkün olduğu ifade edilmiştir¹⁵.

Bununla ilişkili olarak, hâkimin yerini tamamen alabilecek nitelikteki yapay zekâ veya ‘robot hâkim’ uygulamalarından söz edilmesi yerinde olacaktır. Ancak günümüz itibarıyla, hâkimin karar verme yetkisini tümüyle ikame eden bir yapay zekâ sisteminin fiili olarak geliştirildiğini veya yaygın bir biçimde uygulamaya konulduğunu söylemek mümkün değildir. Bununla birlikte, bazı yargı çevrelerinde yargılamanın dijitalleşmesi ve otomasyon kapasitesinin artırılması yönünde dikkat çekici girişimlerin bulunduğu görülmektedir. Örneğin Çin’de, Şangay Yüksek Halk Mahkemesinin ulusal yargı sistemi reformu kapsamında pilot uygulama olarak geliştirme görevini üstlenmesiyle, büyük veri yönetimi yazılımına yönelik çalışmalar başlatıldığı; bu kapsamda çok geniş ölçekli dava verisinin bir yapıya aktarılması suretiyle veri temelli yargı teknolojilerinin güçlendirilmeye çalışıldığı ifade edilmektedir¹⁶. Benzer biçimde, Çin’de internet mahkemeleri aracılığıyla çeşitli uyuşmazlıkların çevrimiçi platformlar üzerinden görülebildiği; özellikle salgın döneminde çevrimiçi duruşmaların yaygınlaştırılmasıyla yargısal faaliyetin sürekliliğinin sağlanmasına yönelik pratik çözümler üretildiği belirtilmektedir¹⁷.

Diğer yandan, bazı örneklerde mahkeme yargılamasını ikame etmekten ziyade, uyuşmazlıkların mahkemeye gitmeden çözümünü hedefleyen dijital mekanizmaların ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Hollanda’da geliştirilen ‘Rechtwijzer’ uygulaması, tüketici talepleri, boşanma, işten çıkarma, kira anlaşmazlıkları ve borçlar gibi uyuşmazlıklara yönelik hızlı ve işlevsel çözüm üretmeyi amaçlayan erken dönem uygulamalardan biri olarak zikredilmektedir¹⁸. Ayrıca Estonya’da bazı uyuşmazlık mahkemelerinde yapay zekâ temelli çözümlerden yararlanılmasına ilişkin değerlendirmelerin

¹⁵ Çalışmanın tamamı için: Muhammed Burak Görentaş, Taner Uçkan ve Nuran Bayram Arlı, ‘Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarının Makine Öğrenmesi Yöntemleri ile Sınıflandırılması’ (2023) 28(3) Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi. Anadolu Ajansı, ‘Van’da akademisyenler “Sanal Yargıç” adlı yapay zekâ programı hazırladı’ (Anadolu Ajansı, 28 Şubat 2024) <<https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/vanda-akademisyenler-sanal-yargic-adli-yapay-zeka-programi-hazirladi/3149691>> erişim tarihi 14 Ocak 2026.

¹⁶ Gökhan Erdoğan, ‘Yapay Zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış’ (2021) 66 Adalet Dergisi 117, 132; Betül Çatal, ‘Yapay Zekânın Karar Verme Süreçlerinde Kullanılması’ (2025) 33(1) SÜHFD 311, 334; Sedat Ayaz, ‘Yapay Zekânın Hukuk Alanındaki Uygulamaları ve Hukuk Alanında Kullanılmasının Olası Sonuçları’ (2025) 13(1) Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 80, 93.

¹⁷ Betül Çatal, ‘Yapay Zekânın Karar Verme Süreçlerinde Kullanılması’ (2025) 33(1) SÜHFD 311, 333; Sedat Ayaz, ‘Yapay Zekânın Hukuk Alanındaki Uygulamaları ve Hukuk Alanında Kullanılmasının Olası Sonuçları’ (2025) 13(1) Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 80, 93.

¹⁸ Sedat Ayaz, ‘Yapay Zekânın Hukuk Alanındaki Uygulamaları ve Hukuk Alanında Kullanılmasının Olası Sonuçları’ (2025) 13(1) Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 80, 100.

gündeme geldiği görülmektedir¹⁹. Bu örnekler, ‘robot hâkim’ fikrinin henüz tam anlamıyla gerçekleşmiş bir uygulama olmaktan uzak olduğu; buna karşılık, yargı hizmetinin dijitalleştirilmesi, çevrimiçi yargılama pratiklerinin geliştirilmesi ve mahkeme dışı çözüm mekanizmalarının teknolojiyle güçlendirilmesi yönündeki eğilimlerin belirginleştiği şeklinde yorumlanabilir.

Öte yandan, yapay zekâ ve bilişim teknolojilerinin yüksek yargı mercilerinde kullanımı da üzerinde çalışılan konular arasındadır. Ancak, yüksek yargı mercilerinin bu gelişmelere, özellikle robot hâkim fikrine, temkinli yaklaştığı da not edilmelidir. Özellikle Anayasa Mahkemesinin bu alandaki faaliyetleri dikkat çekmektedir. Nitekim 30 Eylül 2024 tarihinde Anayasa Mahkemesi tarafından ‘Yüksek Yargı Uygulamasında Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı ve Yapay Zekâ’ temalı 12. Uluslararası Yaz Okulu düzenlenmiş; 27 farklı mahkemeden 53 temsilcinin katıldığı toplantılarda, yapay zekâ ve bilişim teknolojilerinin yargı süreçlerindeki önemi vurgulanmıştır²⁰. Bununla birlikte, bu toplantılarda hâkimin vicdanı, değer yargıları, toplumsal kodlar ve yorum yeteneği temelinde verdiği kararların, mevcut teknoloji düzeyi itibarıyla yapay zekâ tarafından bütünüyle ikame edilemeyeceği yönünde ortak değerlendirmelerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Esasen bu görüş, Anayasa ile uyumlu bir görüştür. Anayasa’ya göre yargı yetkisi bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılmakta; hâkimler Anayasa’ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm vermektedir. Bu itibarla, hâkimin yerini tamamen alan bir yapay zekâ sisteminin hayata geçirilebilmesi, en azından Anayasada ilgili hükümlerde değişiklik yapılmadığı sürece, teorik bir tartışma düzeyinde kalacaktır.

Jandarma Genel Komutanlığı tarafından geliştirilen ve kullanılan “VATAN” isimli yapay zekâ destekli yazılım, kamu düzenini sağlamak maksadıyla yapay zekâdan destek alınan önemli uygulamalardan biridir²¹. VATAN, uygulamada birçok iş ve işlemi kolaylaştırıcı yönüyle dikkat çekmektedir. Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu başta olmak üzere mevzuat ve Jandarma Genel Komutanlığı’nın faaliyet alanında olan çok sayıda kitap yapay zekâyı yüklenerek modele eğitim verisi sağlanmıştır. Bu uygulama Jandarma Genel Komutanlığı bünyesindeki belirli rütbe/ünvanlardaki personel tarafından cep telefonu üzerinden kullanılmaktadır. Teknolojik gelişmeler ve hayatın olağan akışı içerisinde yeni yüklenecek bilgilerle VATAN’ın öğrenme kapasitesinin ilerleyen zamanda daha da gelişeceği düşünülmektedir.

¹⁹ Betül Çatal, ‘Yapay Zekânın Karar Verme Süreçlerinde Kullanılması’ (2025) 33(1) SÜHFD 311, 333; Sedat Ayaz, ‘Yapay Zekânın Hukuk Alanındaki Uygulamaları ve Hukuk Alanında Kullanılmasının Olası Sonuçları’ (2025) 13(1) Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 80, 100.

²⁰ Anayasa Mahkemesi, ‘Yüksek Yargı Uygulamasında Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı ve Yapay Zekâ Temalı 12. Uluslararası Yaz Okulu’ (Anayasa Mahkemesi Haberleri, 2024) <<https://www.anayasa.gov.tr/tr/haberler/faaliyetler/yuksek-yargi-uygulamasinda-bilgi-teknolojilerinin-kullanimi-ve-yapay-zekâ-temali-12-uluslararasi-yaz-okulu/>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

²¹ Aytaç Çetinkaya, ‘Yapay Zekâ Destekli Kolluk Uygulamalarında İdarenin Hukuki Sorumluluğu’ (2024) 6(2) Bilişim Hukuku Dergisi 508, 519.

Olay bazlı çalışan bu uygulama ile her olay için sorulan sorulara adım adım ne yapılacağı şeklinde bilgi verilmektedir. Karakola gelen bir ihbar olduğunda, kullanıcı, gelen ihbar içeriğini VATAN'a yazdığına, personelin nasıl hareket edilmesi ve neler yapması gerektiği karşısına çıkmaktadır. Örneğin köyde yaşanan bir kavga ile ilgili olarak gelen ihbar VATAN'a sorulduğunda hem mevzuat hem de idari süreçlerin nasıl olacağı tek tek anlatılmaktadır. Eğer yaşanan olayın kapsamında çocuk varsa bu durumda uygulanması gereken usul kuralları değiştiği için özellik arz eden bu tür durumlar için de neler yapılacağını VATAN açıklamaktadır.

Bunun yanında üretken yapay zekâ²² niteliğinde olan VATAN tutanak da düzenleyebilmektedir. Makine öğrenmesi bileşenleri kullanılarak geliştirilen VATAN uygulamasında, kişisel verilerin korunması ve veri güvenliği gereklilikleri tasarım ve kullanım süreçlerinde önceliklendirilmektedir. VATAN kişilerin T.C. kimlik numaralarını gizleyerek gerekli bilgileri hazırlamaktadır. Diğer bir ifade ile VATAN'a kimlik numarası verilerek sorulan bir sorunun cevabı kişi bilgileri gizlenip anonimleştirilerek verilmektedir. Usul kuralları açısından da oldukça iyi eğitilmiş olan VATAN uygulamada bir iş ve işlemi kolaylaştırdığı gibi yeni göreve başlayan veya daha önce hiç karşılaşmadığı olaylarla ilgili işlem yapacak kişiler için de ciddi anlamda yol gösterici ve faydalı bir yazılım olarak karşımıza çıkmaktadır. Kolluk olarak görev yapan Jandarma Genel Komutanlığı personelinin hâkim ve savcılarla iletişim ve işbirliği içinde çalıştıklarını da göz önüne aldığımızda bu tür bir yapay zekâ uygulamasının ilerleyen zamanda soruşturma ve kovuşturma süreçlerine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

II. YAPAY ZEKÂNIN HUKUK ALANINDA KULLANIMINA İLİŞKİN FIRSATLAR, RİSKLER VE HUKUKİ ÇERÇEVE

Yapay zekâ destekli sistemlerin yargısal ve hukukî süreçlere dâhil edilmesi, bir yandan tarafsızlık, hız ve yeknesaklık gibi beklentileri gündeme getirirken; diğer yandan algoritmik ön yargı, yargısal takdirin zayıflaması ve adil yargılanma güvenceleriyle uyum gibi ciddi tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Bu bölüm, öncelikle yapay zekânın hukuk alanında kullanımına atfedilen başlıca fırsatları ele almakta; ardından bu kullanımın doğurduğu riskleri ve sınırları incelemekte; son olarak ise hatalı yapay zekâ çıktılarından doğan zararlar bakımından Türk hukuku ve AB hukuku perspektifinden mevcut ve gelişmekte olan sorumluluk çerçevesini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

A. FIRSATLAR

Yapay zekânın hukuk alanında kullanımına ilişkin olarak ileri sürülen başlıca fırsatlar, tarafsızlık ve bağımsızlık iddiası, karar süreçlerinin hızlandırılması ve benzer uyumsuzluklarda daha yeknesak sonuçlara

²² Kendisinden istenen, özellikle ses, görüntü ve metin biçimindeki içerikleri; eğitim sürecinde yararlandığı verilerden hareketle oluşturup kullanıcıya sunan ve çoğu zaman özgün içerik üretmesi beklenen bu yapay zekâ türü, uygulamada 'üretken yapay zekâ' olarak adlandırılmaktadır. Daha fazla bilgi için bkz: Semih Yünlü, 'Üretici Yapay Zekâ Kaynaklı Norm ve Kişi Bazlı Hukukî Sorumluluk' (2024) 72 Adalet Dergisi 501, 505.

ulaşılabilmesi ihtimali etrafında toplanmaktadır. Bu hususlar, yapay zekâ destekli sistemlerin yargısal süreçlere dâhil edilmesini savunan yaklaşımların temel dayanaklarını oluşturmaktadır.

Tarafsızlık ve bağımsızlık bakımından, yapay zekâ destekli sistemlerin insan karar vericilerin maruz kalabileceği dışsal etkileri azaltma potansiyelinden söz edilmektedir. Bu çerçevede, siyasî baskı, dinî veya ideolojik yönlendirme, hiyerarşik telkin, kamuoyu baskısı yahut meslekî/endişe temelli faktörlerin, tamamen otomatik işleyen bir sistemin değerlendirme sürecine insan karar vericilerdeki kadar doğrudan sirayet etmesinin daha düşük olasılıklı olduğu ileri sürülebilir²³. Bununla birlikte, bu değerlendirme mutlak bir tarafsızlık iddiası olarak değil; yalnızca belirli türden dışsal etkilerin azaltılabileceğine ilişkin sınırlı bir olasılık tespiti olarak kurulmalıdır. Ancak burada şu hususu da göz ardı etmemek gerekir. Yapay zekânın eğitilmesi sırasında kendisine yüklenen veriler kadar bilgi sahibi olduğu ve buna göre yorum yaptığı göz önüne alındığında tarafsızlık, objektiflik yapay zekâyı eğitenlerin istediği ölçüde gerçekleşebilecektir.

Öte yandan, yapay zekâ sistemlerinin tarafsızlığına ilişkin tartışmaların, yalnızca dışsal baskıların yokluğu üzerinden değil, sistemin ürettiği çıktılarda ortaya çıkabilecek algoritmik ön yargı ihtimali üzerinden de yürütüldüğü not edilmelidir. Bu aşamada belirtmek gerekir ki, insan kaynaklı baskıların etkisi görece sınırlansa dahi, veri seçimi, modelleme tercihleri veya uygulama bağlamı nedeniyle belirli gruplar bakımından sistematik sapmaların ve ön yargılı kararların ortaya çıkması ihtimali mevcuttur; bu husus, bir sonraki bölümde riskler başlığı altında ayrıca ele alınacaktır.

İkinci olarak, yapay zekâ destekli sistemlerin hukukî araştırma, belge inceleme ve benzer içtihatların taranması gibi zaman alıcı işlemleri kısa sürede gerçekleştirebilmesi, karar verme süreçlerinin hızlandırılması bakımından önemli bir potansiyel sunmaktadır²⁴. Özellikle yoğun dosya yükü altında faaliyet gösteren yargı mercileri açısından, bu tür araçların destekleyici nitelikte kullanımı, yargılamanın makul sürede sonuçlandırılması ilkesine katkı sağlayabilecek bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Son olarak, yapay zekâ sistemlerinin benzer vakaları benzer biçimde sınıflandırma ve geçmiş karar örüntülerini esas alarak değerlendirme yapabilme kapasitesi, benzer uyuşmazlıklarda daha yeknesak kararlar verilmesi ihtimalini gündeme getirmektedir. Bu durum, hukuk güvenliği ve öngörülebilirlik ilkeleri bakımından olumlu bir gelişme olarak sunulmaktadır. Özellikle geniş içtihat havuzlarının sistematik biçimde analiz edilmesi, keyfi farklılıkların azaltılmasına katkı sağlayabilir. Bununla birlikte, her somut uyuşmazlığın kendine özgü özellikler taşıdığı, daha komplike dosyalarda

²³ Pirali Çağrı Şensoy, 'Hukuk Felsefesinin Sorun ve Tartışmaları Bağlamında Güncel Bir Soru: Yapay Zekâ Hâkimler İnsan Hâkimlerin Yerini Alabilir Mi?' (2024) 2(1) Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 87, 87.

²⁴ Şermin Birtane, 'Hâkime Yardımcı Yapay Zekâ' (2024) 15(59) Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 233, 256.

bunun uygulanmasının zor olduđu²⁵ ve yargısal takdirin tamamen standartlaştırılmasının hukukun dinamik yapısıyla bağdaşmayabileceği de göz ardı edilmemelidir.

B. RİSKLER

Yapay zekânın hukuk alanında kullanımına ilişkin riskler, özellikle algoritmik ön yargı nedeniyle yanlış sonuçlar üretme ihtimali, yargısal takdirin ve vicdanî kanaatin karar verme sürecindeki rolünün zayıflaması ve buna bağlı olarak adil yargılanma güvenceleriyle anayasal ilkelerle uyumsuzluk iddiaları etrafında toplanmaktadır. Bunun yanında, yapay zekâ sistemlerinin verdiği kararların hatalı olması veya karar sürecine destek amacıyla ürettiği yönlendirmelerin hatalı sonuçlara yol açması hâlinde, sorumluluğun kime ve hangi esaslara göre yükleneceği meselesi de yapay zekânın hukuk alanında kullanımına ilişkin en önemli ve değerlendirilmesi gereken risk alanlarından biridir.

İlk olarak, algoritmik ön yargı (algorithmic bias), yapay zekâ temelli sistemlerde verilerin toplanması, seçilmesi, işlenmesi veya modellenmesi süreçlerinde ortaya çıkan sistematik hatalar nedeniyle, algoritmanın çıktılarının bazı kişileri veya grupları diğerlerine kıyasla gerekçesiz biçimde avantajlı ya da dezavantajlı bir konuma yerleştirmesi durumu olarak tanımlanabilir²⁶. Bu bağlamda sorun, yalnızca münferit bir hatalı çıktı meselesi değildir; söz konusu hatanın belirli kişi grupları bakımından daha yoğun veya süreklilik arz eden bir nitelik kazanabilmesi, riskin yapısal boyutunu ortaya koymaktadır. Nitekim ABD’de mahkemeler tarafından yeniden suç işleme olasılığını tahmin etmek amacıyla kullanılan COMPAS modelinin, beyaz olmayan sanıklar aleyhine sistematik bir ön yargı ürettiği yönündeki bulgular nedeniyle ciddi eleştirilere konu olması, algoritmik karar destek sistemlerinin biçimsel tarafsızlık iddiasına rağmen uygulamada ayrımcı sonuçlar doğurabileceğini somut biçimde göstermektedir²⁷.

İkinci olarak, yargısal kararların yalnızca veriye dayalı bir sınıflandırma veya istatistiksel tahmin faaliyeti olarak görülemeyeceği kabul edilmelidir. Hukukî kararlar, normların yorumlanmasını, somut olayın özelliklerinin değerlendirilmesini ve yargısal takdiri içeren çok katmanlı bir sürecin ürünüdür. Türkiye bakımından Anayasa madde 132 gereğince hâkimlerin Anayasa’ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm vermesi ilkesi, karar verme sürecinin bu normatif ve değer yüklü boyutunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle, yapay zekâ sistemlerinin karar önerisi üretmesi veya fiilen kararın yönünü belirleyici bir ağırlık kazanması hâlinde, yargısal takdirin ‘otomatikleşmesi’ ve hâkimin vicdanî kanaatinin ikincil bir

²⁵ Pıralı Çağrı Şensoy, ‘Hukuk Felsefesinin Sorun ve Tartışmaları Bağlamında Güncel Bir Soru: Yapay Zekâ Hâkimler İnsan Hâkimlerin Yerini Alabilir Mi?’ (2024) 2(1) Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 87, 110.

²⁶ Zoya Yousef, ‘How Can the Law Address the Effects of Algorithmic Bias in the Healthcare Context?’ (2024) 9(2) LSE Law Review 197, 203.

²⁷ Şermin Birtane, ‘Hâkime Yardımcı Yapay Zekâ’ (2024) 15(59) Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 233, 258.

konuma itilmesi riski gündeme gelebilir²⁸. Buradaki temel tehlike, hâkimin insan olduğu için sahip olduğu empati, gözlem, bilinçaltı ve anlık içgüdüsel duyguların bir yapay zekâ sisteminde olması ihtimali zayıftır²⁹.

Üçüncü olarak, bu riskler adil yargılanma güvenceleri bakımından da doğrudan önem taşımaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde, makul sürede ve hakkaniyete uygun yargılanma hakkını güvence altına almakta; bu çerçevede yargılamanın şeffaflığı, tarafların iddia ve savunmalarını etkili biçimde sunabilmesi ve kararların anlaşılabilir bir gerekçeye dayanması gibi unsurları merkezî konuma yerleştirmektedir. Algoritmik sistemlerin 'kara kutu (black box)' niteliği taşıması, kararın hangi ölçütlere dayanılarak şekillendiğinin taraflarca anlaşılmasını ve bu kararlara etkili biçimde itiraz edilmesini güçleştirebilir³⁰. Dolayısıyla, yapay zekâ kullanımının sınırları, şeffaflık ve denetim mekanizmaları açık biçimde belirlenmeden, adil yargılanma hakkı ve anayasal ilkelerle uyumlu bir yargısal çerçevenin varlığından söz etmek güçleşmektedir.

Yapay zekâ sistemlerinin verdiği kararların hatalı olması veya karar sürecine destek amacıyla ürettiği yönlendirmelerin hatalı sonuçlara yol açması hâlinde, sorumluluğun kime ve hangi esaslara göre yükleneceği meselesi, yapay zekânın hukuk alanında kullanımına ilişkin en önemli ve değerlendirilmesi gereken risk alanlarından biridir. Bu nedenle, bir sonraki bölümde, hatalı yapay zekâ çıktılarının doğurduğu zararlar bakımından sorumluluğun kapsamı hakkındaki hukuki çerçeve anlatılacaktır.

C. HUKUKİ ÇERÇEVE

Yapay zekânın hukuk alanında karar süreçlerine dâhil edilmesi, yalnızca teknik bir dönüşümü değil, aynı zamanda hatalı kararların doğurduğu zararlar karşısında hukuki sorumluluğun nasıl belirleneceği hususunu da gündeme getirmektedir. Bu noktada temel mesele, yapay zekâ destekli bir sistemin verdiği ya da yönlendirdiği kararın hatalı olması hâlinde, ortaya çıkan zarardan kimin, hangi hukukî rejim çerçevesinde sorumlu tutulacağıdır. Türk hukukunda, yapay zekâ sorumluluğuna özgü müstakil bir düzenlemenin henüz bulunmaması, bu sorunun mevcut sorumluluk hukuku kurumları çerçevesinde yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Öte yandan, Türkiye'nin mevzuatını AB yapay zekâ düzenlemeleriyle uyumlaştırma yönündeki iradesi dikkate alındığında, özellikle AB'de geliştirilen normatif çerçevenin, sorumluluk tartışmaları bakımından da belirleyici bir referans noktası oluşturacağı açıktır. Bu nedenle bu bölümde, yapay zekânın hatalı kararları ve yönlendirmeleri karşısında hukuki sorumluluğun nasıl ele

²⁸ Zafer Zeytin ve Eray Gençay, 'Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişî, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması' (2019) 2019(1) TAÜHFD/ZtdR 39, 51.

²⁹ Tania Sourdin, 'Judge v Robot? Artificial Intelligence and Judicial Decision-Making' (2018) 41(4) UNSW Law Journal 1114, 1114.

³⁰ Małgorzata Kuśmierczyk, 'Algorithmic Bias in the Light of the GDPR and the Proposed AI Act' in Maciej Olejnik ve Wiktoria Morawska (eds), (In)equality. Faces of Modern Europe (Wydawnictwo Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta 2022) 11.

alınabileceği sorusu hem Türk hukuku perspektifinden hem de AB’de geliştirilen düzenlemeler ışığında incelenecektir.

II. TÜRK HUKUKUNDA YAPAY ZEKÂNIN SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN GÜNCEL GELİŞMELER

Yapay zekânın hukuk alanında kullanımına ilişkin olarak Türk hukukunda henüz yapay zekâya özgü bir sorumluluk rejimi ihdas edilmiş değildir. Mevcut mevzuat, yapay zekâ sistemlerini doğrudan hedef alan özel hükümler içermemektedir. Bu durum, yapay zekânın karar süreçlerinde giderek daha etkin bir rol üstlenmesi karşısında, mevcut hukukî araçların yeterliliği konusunda doktrinde ve uygulamada önemli tartışmaları beraberinde getirmektedir.

Türk hukukunda sorumluluk, kural olarak kusur ilkesine dayanmakta; fiil, kusur, hukuka aykırılık ve zarar arasındaki nedensellik bağının kurulması esas alınmaktadır³¹. Ancak yapay zekâ söz konusu olduğunda, kararın hangi aşamada ve hangi aktör tarafından şekillendirildiğinin tespiti güçleşmekte; özellikle karar destek sistemlerinin kullanıldığı hâllerde, hatalı sonucun kaynağını belirlemek daha karmaşık bir hâl almaktadır. Bu nedenle, yapay zekâ sistemlerinin verdiği ya da yönlendirdiği kararlar karşısında sorumluluğun kime ait olacağı sorusu, klasik sorumluluk modellerinin sınırlarını zorlamaktadır.

Doktrinde bu soruya verilen yanıtlar üç ana yaklaşım etrafında şekillenmektedir. İlk yaklaşım, yüksek derecede otonomiye sahip yapay zekâ sistemlerinin fiillerinden doğrudan sorumlu tutulabileceğini savunmakta; ifa yardımcısı veya yardımcı kişinin sorumluluğuna ilişkin hükümlerin uygulanabileceğini savunmaktadır³². Ancak yapay zekânın hukukî kişiliğe sahip olmaması nedeniyle bu görüş hem pozitif hukukla hem de sorumluluk teorisiyle bağdaşmadığı gerekçesiyle kabul görmemektedir³³.

İkinci ve baskın yaklaşım, yapay zekânın bağımsız bir sorumluluk süjesi olamayacağını; bu nedenle hatalı kararlar nedeniyle sorumluluğun, sistemin üreticisi, sağlayıcısı veya kullanıcısı gibi insan aktörler üzerinden kurulması gerektiğini ileri sürmektedir. Bu yaklaşım çerçevesinde, yapay zekâ kaynaklı zararlar bakımından kusura dayalı sorumluluğun yanı sıra, belirli hâllerde kusursuz sorumluluk rejimlerinin de uygulanması gündeme gelebilmektedir³⁴.

Bu bağlamda, ilk akla gelebilecek kusursuz sorumluluk türü ürün sorumluluğudur³⁵. Bu görüşe göre, yapay zekâ sisteminin hatalı çıktısının,

³¹ Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (30th edn, Yetkin 2025) 590.

³² Zeynep Dönmez, ‘Yapay Zekânın Hukukî Gelişimi ve AB Yapay Zekâ Yasası’ (2025) 74 Adalet Dergisi 947, 957.

³³ Zeynep Dönmez, ‘Yapay Zekânın Hukukî Gelişimi ve AB Yapay Zekâ Yasası’ (2025) 74 Adalet Dergisi 947, 957.

³⁴ Başak Bak, ‘Medenî Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukukî Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukukî Sorumluluk’ (2018) 35 TAAD 211, 222

³⁵ Zeynep Dönmez, ‘Yapay Zekânın Hukukî Gelişimi ve AB Yapay Zekâ Yasası’ (2025) 74 Adalet Dergisi 947, 958.

sistemin tasarımından, algoritmik yapısından veya yazılım mimarisinden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmesi hâlinde, zarar ‘ürün kusuru’ kapsamında değerlendirilebilir. Özellikle yazılımın öngörülebilir biçimde yanlış sonuçlar üretmesi, belirli senaryolarda sistematik hata doğurması veya güvenli kullanım beklentisini karşılamaması durumlarında, üretici, ithalatçı veya sağlayıcı bakımından kusur aranmaksızın sorumluluk söz konusu olabilir. Bu tür hâllerde, zararın doğması için üretici veya sağlayıcının kusurunun ayrıca ispat edilmesi gerekmemekte; kusurlu ürün ile zarar arasındaki nedensellik bağının ortaya konulması yeterli olmaktadır.

Buna ek olarak, yapay zekâ sistemlerinin tehlike arz eden faaliyetler kapsamında kullanılması hâlinde, tehlike sorumluluğuna benzer bir kusursuz sorumluluk yaklaşımının uygulanması da doktrinde tartışılmaktadır³⁶. Özellikle yüksek derecede otonomiye sahip, öngörülemez sonuçlar doğurabilen ve kullanım alanı itibarıyla önemli zarar riski barındıran yapay zekâ sistemlerinde, zarar görenin korunması amacıyla sorumluluğun daha ağırlaştırılmış bir rejime tâbi tutulması gerektiği ileri sürülmektedir. Bu tür bir yaklaşım, yapay zekânın karar süreçlerinde belirleyici rol oynadığı ve insan denetiminin sınırlı kaldığı durumlarda, zarar görenin ispat yükünü hafifletmeyi amaçlamaktadır.

Öte yandan, yapay zekâ sisteminin bir kurum bünyesinde ve çalışanlar tarafından kullanılması hâlinde, zararın üçüncü kişilere yönelmesi durumunda, adam çalıştırmanın sorumluluğu da gündeme gelebilir³⁷. Her ne kadar yapay zekâ ile onu kullanan kişi arasında klasik anlamda bir adam çalıştırma ve çalışan ilişkisi kurmak mümkün olmasa da, sistemin iş organizasyonu içinde kullanılması ve zararın bu faaliyet kapsamında doğması hâlinde, kurumun organizasyon kusuru veya gözetim yükümlülüğü çerçevesinde sorumluluğu söz konusu olabilir. Bununla birlikte, bu yaklaşımın sınırları ve uygulanabilirliği, yapay zekânın hukuki statüsüne ilişkin belirsizlikler nedeniyle tartışmalıdır.

Üçüncü yaklaşım ise, yapay zekâya ‘elektronik kişilik’ statüsü tanınmasını ve bu suretle onu sui generis bir sorumluluk süjesi hâline getirmeyi önermekte³⁸; bu kapsamda yapay zekâ sistemlerinin sicile kaydı ve bir tazminat fonu oluşturulması gibi mekanizmalar tartışılmaktadır³⁹. Her ne kadar Avrupa Parlamentosu’nun 2017 tarihli robotik alanına ilişkin raporunda

³⁶ Başak Bak, ‘Medenî Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukukî Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukukî Sorumluluk’ (2018) 35 TAAD 211, s. 223.

³⁷ Başak Bak, ‘Medenî Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukukî Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukukî Sorumluluk’ (2018) 35 TAAD 211, 222.

³⁸ Deniz Müjde Gök, ‘Yapay Zekânın Sebep Olduğu Zararlardan Sorumluluk’ (2023) 4(7) BÜHFD 67, 73; Zeynep Dönmez, ‘Yapay Zekânın Hukukî Gelişimi ve AB Yapay Zekâ Yasası’ (2025) 74 Adalet Dergisi 947, 956; Aytaç Çetinkaya, ‘Yapay Zekâ Destekli Kolluk Uygulamalarında İdarenin Hukukî Sorumluluğu’ (2024) 6(2) Bilişim Hukuku Dergisi 508, 516.

³⁹ Elif Gizem Koç, ‘Yapay Zekânın Hukukî Statüsüne Yönelik Yaklaşımlar ve Genel Bir Değerlendirme’ in Mustafa Aksu (ed), Yapay Zekâ ve Hukuk (On İki Levha Yayıncılık 2023) 328; Özge Yenice Ceylan, ‘Yapay Zekânın Hukukî Statüsünün Değerlendirilmesi’ (2024) 10(1) AndHD 35, 44.

elektronik kişilik fikrine değinilmiş olsa da⁴⁰, sonraki dönemde Avrupa Parlamentosu'nun bu yaklaşımdan uzaklaştığını 2020 tarihli yapay zekâ kullanımına ilişkin tavsiye kararında ifade ettiği görülmektedir⁴¹.

Türkiye'de yapay zekâya ilişkin düzenleme ihtiyacının farkında olduğu ve bu alanda normatif bir çerçeve oluşturma yönünde kurumsal ve politik bir iradenin bulunduğu, 7 Eylül 2025 tarihli ve 33010 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Orta Vadeli Program'da yer alan hedeflerden anlaşılmaktadır. Söz konusu Program'da, Türkiye'deki mevzuatın AB Yapay Zekâ Tüzüğü ile uyumlaştırılması kapsamında yürütülen çalışmaların 2026 yılının üçüncü çeyreğine kadar tamamlanmasının öngörüldüğü belirtilmiştir. Dolayısıyla bu kapsamda AB'deki gelişmeleri de kısaca değinmek yerinde olacaktır.

III. AB'DEKİ GÜNCEL DURUM

AB'de yapay zekâya ilişkin temel düzenleme, 2024 yılında kabul edilen AB Yapay Zekâ Tüzüğü'dür⁴². Tüzük, yapay zekâ sistemlerini risk temelli bir yaklaşımla sınıflandırmakta ve kabul edilemez riskli, yüksek riskli, sınırlı riskli ve asgari riskli sistemler şeklinde bir ayırım yapmaktadır. Bu kapsamda, hâkimler veya yargı makamları adına olguların ve hukukun yorumlanması ile somut olaylara uygulanması sürecinde kullanılmak üzere tasarlanan yapay zekâ sistemleri, yüksek riskli sistemler arasında sayılmıştır⁴³. Yüksek riskli sistemler bakımından, geliştirici ve kullanıcı aktörler için kayıt tutma, denetim, veri kaynaklarının açıklanması ve insan denetiminin sağlanması gibi ek yükümlülükler öngörülmüştür. Ancak AB Yapay Zekâ Tüzüğü, yapay zekâdan doğan zararlar karşısında hukuki sorumluluğun nasıl belirleneceğine ilişkin doğrudan hükümler içermemektedir. Tüzüğün temel amacı, zarar doğduktan sonra tazminat mekanizması işletmekten ziyade, riskleri önleyici bir tasarım ve kullanım çerçevesi oluşturmaktır.

Bu bilinçli tercihin tamamlayıcısı olarak, AB'de yapay zekâya ilişkin sorumluluk rejimini netleştirmeyi amaçlayan Yapay Zekâ Sorumluluk

⁴⁰ 27 Ocak 2017 tarihli Avrupa Parlamentosu Raporu, Report with Recommendations to the Commission On Civil Law Rules On Robotics <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

⁴¹ Medeni Hukuk Sorumluluğuna İlişkin Karar, paragraf 7, resmî olmayan çeviriye göre kişiliğe ilişkin şu şekilde ifadelerde bulunmuştur: *Yapay zekâ sistemleri tarafından yönlendirilen tüm fiziksel veya sanal faaliyetler, araçlar ya da süreçler teknik olarak zararın veya hasarın doğrudan ya da dolaylı nedeni olabilmekle birlikte, bunlar neredeyse her zaman söz konusu sistemleri geliştiren, kullanan veya sistemlere müdahale eden bir kişinin fiilinin sonucudur. Bu bağlamda, yapay zekâ sistemlerine hukukî kişilik tanınmasının gerekli olmadığı belirtilmektedir.*

⁴² Yapay Zekâ Hakkında Uyumlaştırılmış Kurallar Getiren ve Bazı Birlik Yasama Tasarruflarını Değiştiren (AB) 2024/1689 sayılı Tüzük, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj> 27 Ocak 2017 tarihli Avrupa Parlamentosu Raporu, Report with Recommendations to the Commission On Civil Law Rules On Robotics <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

⁴³ Ergin Ergül, Avrupa Yapay Zekâ Hukuku (Adalet Yayınevi 2025) 167.

Direktifi Taslağı⁴⁴ gündeme gelmiştir. Taslak, yapay zekâ sistemlerinin neden olduğu zararlar bakımından ispat yükünü hafifletmeyi ve özellikle yüksek riskli sistemlerde bilgi açıklama yükümlülüğü yoluyla zarar ile sistem arasındaki nedensellik bağının kurulmasını kolaylaştırmayı hedeflemekteydi. Ancak Temmuz 2025 tarihinde, üzerinde yeterli uzlaşa sağlanamaması ve yenilenen ürün sorumluluğu düzenlemelerinin mevcut aşamada yeterli görüldüğü gerekçesiyle bu taslak geri çekilmiştir⁴⁵. Dolayısıyla güncel durumda, AB’de de yapay zekâya özgü müstakil bir sorumluluk yasası yürürlükte değildir.

Bununla birlikte, yapay zekâdan kaynaklanan zararlar bakımından önemli bir gelişme, yeni AB Ürün Sorumluluğu Direktifi⁴⁶ ile ortaya çıkmıştır. Bu Direktif, ‘ürün’ kavramını genişleterek yazılım ve yapay zekâ sistemlerini de açıkça ürün kapsamına dâhil etmiştir⁴⁷. Buna göre, bir yapay zekâ sisteminin hatalı çıktısı bir ‘ürün kusuru’ olarak nitelendirildiği takdirde örneğin yazılımın tasarım hatası içermesi veya algoritmanın öngörülebilir biçimde yanlış sonuçlar üretmesi hâlinde üretici, ithalatçı veya sağlayıcı kusur aranmaksızın sorumlu tutulacaktır. Yapay zekâ temelli veya tamamen dijital olarak sunulan yazılımlar, bu Direktif uyarınca ürün olarak kabul edilmekte ve kusurlu olmaları hâlinde doğan zararlardan dolayı sağlayıcı aktörler bakımından kusursuz sorumluluk rejimi uygulanmaktadır⁴⁸.

Sonuç olarak gerek Türk hukukunda gerekse AB hukukunda, yapay zekânın hatalı kararları karşısında sorumluluğun nasıl belirleneceği meselesi henüz tam anlamıyla yeknesak ve özel bir rejime kavuşturulmuş değildir. Bununla birlikte, AB’de risk temelli düzenleme yaklaşımı ile ürün sorumluluğu hukukunun genişletilmesi yoluyla dolaylı bir çözüm modeli oluşturulmaya çalışıldığı; Türkiye’nin de pek muhtemel bu çerçeveyi esas alarak kendi hukuk düzeninde benzer bir sorumluluk mimarisi geliştireceği kanaatindeyiz.

⁴⁴ Yapay zekâya uyarlanmış sözleşme dışı medeni sorumluluk kurallarına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktif Teklifi (AI Liability Directive), COM(2022) 496 final. <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022PC0496>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

⁴⁵ European Parliament, “AI liability directive”, 2025, Legislative Train Schedule <<https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-europe-fit-for-the-digital-age/file-ai-liability-directive?sid=9401>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

⁴⁶ Ayıplı ürünlerden doğan sorumluluğa ilişkin ve 85/374/AET sayılı Konsey Direktifini yürürlükten kaldıran 23.10.2024 tarihli (AB) 2024/2853 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi (Product Liability Directive). <<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/2853/oj/eng>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

⁴⁷ Akın Ünal ve Mehmet Zahid Yener, ‘2024/2853 Sayılı Avrupa Birliği Ürün Sorumluluğu Direktifi’nin Getirmiş Olduğu Bazı Yeniliklerin Değerlendirilmesi’ (2025) 7 ÇÜHAD 364, 365.

⁴⁸ Akın Ünal ve Mehmet Zahid Yener, ‘2024/2853 Sayılı Avrupa Birliği Ürün Sorumluluğu Direktifi’nin Getirmiş Olduğu Bazı Yeniliklerin Değerlendirilmesi’ (2025) 7 ÇÜHAD 364, 365.

IV. GÜNCEL YARGI KARARLARI IŞIĞINDA HUKUK ALANINDA YAPAY ZEKÂ

Yapay zekânın karar destek, risk analizi veya hukukî araştırma süreçlerinde kullanılmasının, temel haklar, adil yargılanma güvenceleri, meslekî sorumluluk ve şeffaflık ilkeleriyle doğrudan bağlantılı sonuçlar doğurduğu, güncel yargı kararlarında açık biçimde görülmektedir. Bu bağlamda bu bölümde, kamu otoriteleri tarafından kullanılan algoritmik sistemlerin insan haklarıyla uyumu, otomatik karar verme süreçlerinde açıklanabilirlik ve veri koruma yükümlülükleri ile yapay zekâ araçlarının hukukçular tarafından denetimsiz kullanımının meslekî sorumluluk doğuran sonuçları, farklı hukuk düzenlerinden seçilmiş güncel yargı kararları ışığında ele alınacaktır. Bu kararlar, yapay zekânın hukuk alanındaki kullanımına ilişkin sınırların yalnızca mevzuatla değil, aynı zamanda yargısal içtihat aracılığıyla da fiilen belirlendiğini göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Bölümün amacı, güncel kararları ayrıntılı bir doktrin tartışmasına girmeden, özet mahiyetinde ortaya koymak ve bu yolla konunun neden giderek daha önemli bir hâl aldığını görünür kılmaktır. Zira farklı hukuk düzenlerinde verilen kararlar, yapay zekâ uygulamalarının hukukî niteliğine ilişkin problemleri öne çıkarmaktadır: şeffaflık ve açıklanabilirlik, temel hakların korunması, adil yargılanma güvenceleri ve meslekî özen yükümlülüğü gibi ilkeler karşısında algoritmik sistemlerin hangi koşullarda meşru kabul edilebileceği gibi. Bu çerçevede, uluslararası alanda yeni şekillenen içtihatların, yapay zekânın hukuk ekosistemine entegrasyonunu 'ikame' yerine 'denetim altında kullanım' anlayışıyla ele alan bir yaklaşımı güçlendirdiği söylenebilir. Bu bölümde, söz konusu yaklaşımın temel hatları, seçili kararların ortaya koyduğu ortak ilkeler üzerinden kısaca ele alınacaktır.

A. HOLLANDA SyRI KARARI

Hollanda'da, SyRI (Systeem Risico Indicatie) sistemi, 'yüksek riskli' olarak değerlendirilen kişileri tespit etmek amacıyla kişisel verilerin birleştirilmesi suretiyle sosyal yardım dolandırıcılığını ortaya çıkarmak için geliştirilmiştir. Ancak Lahey Bölge Mahkemesi, 2020 yılında verdiği kararla SyRI'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi kapsamında güvence altına alınan özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğine hükmetmiştir⁴⁹. Mahkeme, sistemin şeffaflıktan yoksun olması, aşırı veri toplaması ve amacının belirsiz biçimde tanımlanmış olması nedeniyle bireylerin mahremiyet haklarının ihlal edildiğini tespit etmiştir. Ayrıca SyRI'nin düşük gelirli mahalleleri orantısız biçimde etkilediğine dikkat çekilmiş ve bu durumun algoritmik ön yargı riskini beraberinde getirdiği belirtilmiştir.

Sistemin işleyişinin kamuoyuna açıklanmamış olması nedeniyle, ayrımcı algoritmaların kullanılıp kullanılmadığının değerlendirilmesi mümkün olmamıştır. Hükümetin karara karşı temyiz yoluna gitmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Bu bağlamda SyRI davası, yapay zekâ temelli gözetim sistemlerinin sınırlarının insan hakları güvenceleri ışığında incelendiği en erken ve en önemli örneklerden biri olarak değerlendirilmektedir. Karar, kamu sektöründe kullanılan teknolojilerin

⁴⁹ The Hague District Court, Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten et al. v Federatie Nederlandse Vakbeweging Case (2020).

şeffaflık, veri koruma ve ayrımcılık yasağı ilkelerine uygun olması gerektiğini vurgulamıştır. SyRI sistemi daha sonra yasaklanmış ve uygulamadan kaldırılmıştır⁵⁰.

B. GÜNCEL ABAD KARARLARI

OQ v. SCHUFA⁵¹ kararında uyumsuzluk, SCHUFA'nın tamamen otomatik biçimde ürettiği kredi puanının bir banka tarafından kredi talebinin reddinde belirleyici biçimde kullanılması üzerine doğmuştur. SCHUFA, ticari sır gerekçesiyle puanı belirleyen somut faktörleri ve ağırlıklarını açıklamayı reddetmiş ve nihai kararın bankaya ait olduğunu ileri sürmüştür. ABAD ise, otomatik olarak üretilen skorun üçüncü kişinin sözleşmesel kararını belirleyici ölçüde etkilediği hâllerde sürecin, yalnızca nihai kararı veren aktörle sınırlı görülmeyip algoritmik değerlendirmeyi üreten aktörü de kapsayacak şekilde otomatik karar verme rejimi içinde ele alınması gerektiğini kabul etmiştir. Bu yaklaşım, karar alma sürecinin fiilen 'omurgasını' oluşturan algoritmik değerlendirmelerin de veri koruma hukukunun şeffaflık ve hak arama mekanizmalarına tâbi olduğunu ortaya koymaktadır.

Magistrat der Stadt Wien v. Dun & Bradstreet⁵² kararında ise ABAD, otomatik skora temelli bir değerlendirmenin olumsuz sonuç doğurması hâlinde veri sahibinin, kararın nasıl alındığına ilişkin anlamlı bir açıklama talep edebileceğini vurgulamıştır. Divan'a göre açıklama, hangi kişisel verilerin kullanıldığı, bu verilerin sonuca nasıl etki ettiği ve farklı veriler kullanılsaydı sonucun değişip değişmeyeceği gibi unsurları, veri sahibinin kararı anlayıp itiraz edebilmesine imkân verecek şekilde içermelidir; salt formül paylaşımı veya teknik ayrıntıların yığılması yeterli değildir. Bu yönüyle karar, otomatik karar verme süreçlerinde şeffaflığın, ayrımcı veya hatalı sonuçların tespiti ve etkili itiraz bakımından merkezî bir güvence olduğunu teyit etmektedir.

Bu kararlar birlikte değerlendirildiğinde, ABAD'ın algoritmik sistemlerin karar alma süreçlerindeki rolünü biçimsel değil, maddi etki üzerinden ele aldığı görülmektedir. Divan, nihai kararın kimin tarafından verildiğinden ziyade, algoritmik değerlendirmenin karar sonucunu fiilen ne ölçüde şekillendirdiğine odaklanarak, otomatik sistemleri hukukî sorumluluk alanının dışında bırakmaya yönelik yaklaşımları reddetmektedir. Ayrıca, otomatik karar verme süreçlerinde şeffaflığın yalnızca bilgilendirme yükümlülüğüyle sınırlı olmadığı; bireyin kararı anlayabilmesini ve gerektiğinde itiraz edebilmesini sağlayacak nitelikte anlamlı bir açıklamayı zorunlu kıldığı açıkça ortaya konulmaktadır. Bu yönüyle söz konusu içtihat,

⁵⁰ Büşra Özkaya, Rethinking Code as Personal Data: A Holistic Legal Perspective – Scrutinizing Implications of Code is Personal Data Argument for Data Protection Law and Regulation of Algorithms (Adalet Yayınevi 2025) 15.

⁵¹ Case C-634/21, OQ v Land Hessen and SCHUFA Holding (Scoring), Court of Justice of the European Union (CJEU), ECLI:EU:C:2023:957, Judgment of 7 December 2023 <eur-lex.europa.eu https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/913/oj/eng> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

⁵² Case C-203/22, Magistrat der Stadt Wien v Dun & Bradstreet, EU:C:2023:1028 (CJEU, 14.12.2023), eur-lex.europa.eu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62022CJ0203> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

hukuk alanında yapay zekânın kullanımına ilişkin tartışmalarda, karar destek sistemleri ile bireysel hakların korunması arasındaki dengeyi nasıl kurulması gerektiğine dair önemli bir referans noktası oluşturmaktadır.

C. ABD'DEKİ GÜNCEL KARARLAR

Mata v. Avianca, Inc. kararı, yapay zekâ tabanlı araçların hukukî araştırma ve argümantasyon süreçlerinde denetimsiz kullanımının meslekî sorumluluk bakımından doğurabileceği sonuçları açık biçimde ortaya koyan ilk yargısal örneklerden biridir. Davada, davacı vekilleri tarafından sunulan dilekçede atıf yapılan bazı içtihatların gerçekte mevcut olmadığı; bu kararların, ChatGPT tarafından uydurulmuş sahte içtihatlar olduğu tespit edilmiştir. Avukatlar, söz konusu içtihatlara göre savunma geliştirmiş; ancak mahkeme ve karşı tarafça bu kararların varlığı sorgulanmasına rağmen, gerekli doğrulama yapılmamıştır⁵³.

Mahkeme, sahte içtihatlara dayanılarak mahkemenin yanıltılmasının yargı düzeni bakımından kabul edilemez olduğunu belirterek, ilgili avukatlar ve hukuk bürosu hakkında parasal yaptırım uygulanmasına karar vermiştir. Mahkeme, avukatların yaptırıma tâbi tutulmasının gerekçesinin ChatGPT'nin kullanılması olmadığını, aksine bu aracın yeterli meslekî özen ve denetim olmaksızın kullanılması olduğunu özellikle vurgulamıştır. Bu bağlamda karar, yapay zekâ destekli araçların hukukî çalışmalarda kullanılmasının başlı başına yasaklanmadığını; ancak bu araçlardan elde edilen bilgilerin doğruluğunun kontrol edilmesi yükümlülüğünün avukata ait olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu yönüyle Mata v. Avianca, Inc. Kararı, yapay zekânın hukuk alanında kullanımına ilişkin tartışmalarda, teknolojik araçların meslekî takdirin ve insan denetiminin yerini alamayacağını; yapay zekâ çıktılarının, hukukî sorumluluğu ortadan kaldıran bilgi kaynakları olarak görülemeyeceğini göstermektedir. Karar, özellikle hukukçular bakımından yapay zekâ kullanımının, meslekî özen yükümlülüğü ve doğrulama sorumluluğu çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğine dair önemli bir yargısal uyarı niteliği taşımaktadır.

Yine ABD'de bu konuda güncel bir gelişme yaşanmıştır. Kaliforniya'da bir avukat, eyalet mahkemesine sunduğu temyiz dilekçesinde ChatGPT tarafından üretilmiş sahte alıntılara yer verdiği gerekçesiyle 10.000 ABD doları tutarında para cezasına çarptırılmıştır. Söz konusu yaptırım, Kaliforniya mahkemeleri tarafından yapay zekâ kaynaklı uydurma içtihatlar nedeniyle verilen en yüksek para cezası olarak kayda geçmiştir. Mahkeme kararında, avukatın temyiz dilekçesinde atıf yapılan 23 içtihattan 21'inin gerçekte mevcut olmadığı açıkça belirtilmiş; ayrıca federal ve eyalet düzeyinde çok sayıda mahkemenin, sahte hukukî kaynaklara atıf yapan avukatlarla benzer şekilde yüzleşmek zorunda kaldığına dikkat çekilmiştir⁵⁴.

⁵³ Christopher F Lyon, 'Fake Cases, Real Consequences: Misuse of ChatGPT Leads to Sanctions' (2023) 28(2) NYSBA NYLitigator 8, 10.

⁵⁴ Haber metni için: CalMatters, "ChatGPT and Lawyers: Fines and New AI Regulation in Law?", 2023, CalMatters <<https://calmatters.org/economy/>

V. GENEL DEĞERLENDİRME

Bu çalışma boyunca ortaya konulduğu üzere, yapay zekâ sistemlerinin hukuk alanındaki kullanımı artık istisnâi veya deneysel bir olgu olmaktan çıkmış; hukukî araştırmadan belge analizine, dava yönetiminden karar destek süreçlerine kadar geniş bir yelpazede fiilî bir gerçeklik hâlini almıştır. Gerek özel hukuk uygulamalarında gerekse ceza yargılaması, idare hukuku ve yüksek yargı düzeyindeki kurumsal projelerde, yapay zekâ ve veri temelli araçların destekleyici nitelikte de olsa giderek daha görünür bir rol üstlendiği gözlenmektedir. Bu durum, hukuk alanında yapay zekânın geleceğe ilişkin soyut bir tartışma konusu değil, güncel ve somut bir uygulama alanı olduğunu açık biçimde ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, yapay zekânın hukuk alanındaki kullanımının yalnızca sağladığı teknik imkânlar veya verimlilik artışı üzerinden değerlendirilmesi yeterli değildir. Aksine, bu teknolojilerin çok boyutlu bir bakış açısıyla, eleştirel bir zeminde ele alınması zorunludur. Bu bağlamda çalışmada, yapay zekâ destekli sistemlerin sunduğu tarafsızlık iddiası, hız ve yeknesaklık potansiyeli gibi fırsatlar; algoritmik ön yargı, yargısal takdirin zayıflaması ve adil yargılanma güvenceleriyle uyum sorunları gibi risklerle birlikte değerlendirilmiştir. Özellikle hukuk alanında karar verme süreçlerinin normatif, yorumlayıcı ve değer yüklü niteliği dikkate alındığında, yapay zekânın bu alanlarda mutlak bir ikame aracı olarak görülmesinin ciddi sakıncalar barındırdığı açıktır. Bu nedenle, yapay zekânın hâkim, savcı ve avukatlar bakımından esasen yardımcı ve destekleyici bir araç olarak konumlandırılması gerektiği yönündeki yaklaşım, kanaatimizce hem anayasal ilkelerle hem de mevcut yargısal pratiklerle daha uyumlu görünmektedir.

Çalışmada ayrıca, yapay zekâ sistemlerinin hatalı kararlar vermesi veya karar süreçlerine yönelik yönlendirmelerinin yanlış sonuçlara yol açması hâlinde, hukuki sorumluluğun nasıl belirleneceği meselesinin henüz tam anlamıyla çözüme kavuşturulamadığı ortaya konulmuştur. Türk hukukunda, yapay zekânın hukuki sorumluluğuna özgü açık ve müstakil bir düzenlemenin bulunmaması, bu alandaki tartışmaların genel sorumluluk hukuku ilkeleri çerçevesinde yürütülmesine neden olmaktadır. Yapay zekânın çalışma prensiplerinin tam olarak bilinmemesi, verinin toplanması veya veriyi işleyiş aşamalarında ortaya çıkabilecek hatalı girdiler ile kullanım sürecindeki hatalar, sorumluluğun hangi noktada ve hangi ölçüde ilgili aktörlere yüklenmesi gerektiğini tespit etmeyi güçleştirmektedir.

Bununla birlikte, Türkiye’de mevzuatın AB ile uyumlaştırılması yönünde açık bir iradenin bulunduğu ve bu kapsamda yapay zekâ alanındaki düzenlemelerin kısa vadede yeniden şekillendirileceği anlaşılmaktadır. Bu nedenle, AB’de geliştirilen normatif çerçevenin ve özellikle güncel yargı içtihatlarının yakından takip edilmesi büyük önem taşımaktadır. Nitekim AB Yapay Zekâ Tüzüğü ile yüksek riskli sistemler bakımından getirilen şeffaflık, insan denetimi ve kayıt tutma yükümlülükleri, yapay zekânın karar süreçlerindeki rolünü sınırlamaya ve denetlenebilir kılmaya yönelik önemli adımlar olarak değerlendirilebilir. Buna karşılık, Yapay Zekâ Sorumluluk

technology/2025/09/chatgpt-lawyer-fine-ai-regulation/> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

Direktifi teklifinin geri çekilmiş olması, sorumluluk rejimi bakımından AB hukukunda da belirli boşlukların devam ettiğini göstermektedir. Her ne kadar yeni Ürün Sorumluluğu Direktifi ile yapay zekâ ve yazılımlar bakımından kusursuz sorumluluk rejimi öngörülmüş olsa da yapay zekâdan doğan zararları bütüncül biçimde ele alan, ispat yükü ve bilgiye erişim gibi meseleleri sistematik biçimde çözen kapsamlı bir sorumluluk çerçevesinin yokluğu dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda, sorumluluğu özel olarak konu edinen bir düzenlemenin varlığının uygulamayı kolaylaştıracağı ve sorumluluk rejimini daha öngörülebilir kılacağı yönündeki değerlendirme, çalışma genelindeki açıklamalarla da uyumludur.

Bu noktada, güncel yargı kararlarının önemi daha da belirgin hâle gelmektedir. Hollanda SyRI kararı, kamu otoriteleri tarafından kullanılan algoritmik sistemlerin şeffaflık, ölçülülük ve ayrımcılık yasağı ilkeleriyle uyumlu olması gerektiğini güçlü biçimde ortaya koymuştur. Benzer şekilde, AB Adalet Divanı'nın OQ v. SCHUFA ve Magistrat der Stadt Wien v. Dun & Bradstreet kararları, algoritmik sistemlerin karar alma süreçlerindeki etkisini biçimsel değil, maddi sonuçları üzerinden değerlendirmiş; otomatik değerlendirmelerin bireyler üzerinde belirleyici etki doğurduğu hâllerde, açıklanabilirlik ve anlamlı bilgilendirme yükümlülüğünün vazgeçilmez olduğunu açıkça vurgulamıştır. ABD'de görülen Mata v. Avianca ve Kaliforniya kararları ise, yapay zekâ araçlarının hukukî faaliyetlerde denetimsiz kullanımının meslekî sorumluluk bakımından ciddi sonuçlar doğurabileceğini göstermiştir. Bu kararlar birlikte değerlendirildiğinde, yapay zekânın hukuk alanında kullanımında insan denetiminin ve meslekî özen yükümlülüğünün vazgeçilmez olduğu yönünde güçlü bir yargısal eğilim ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan, yapay zekâ teknolojilerinin sağlık gibi son derece hassas alanlarda 'ikame edici' değil 'tamamlayıcı' bir işlevle konumlandırıldığı güncel gelişmeler, hukuk alanı bakımından da dikkate değer bir karşılaştırma imkânı sunmaktadır. OpenAI tarafından 6 Ocak 2026 tarihinde duyurulan 'ChatGPT Sağlık'⁵⁵ adlı yeni sürüm, yapay zekâ temelli sistemlerin yüksek risk içeren alanlarda nasıl konumlandırılabilmesine dair dikkat çekici bir örnek sunmaktadır. Bu uygulama kapsamında kullanıcılar, sağlıkla ilgili genel sorularını yöneltebilmekte; Apple Fitness ve Apple Health gibi platformlar üzerinden kendi sağlık verilerini sisteme bağlayarak daha kişiselleştirilmiş yanıtlar alabilmektedir. Bununla birlikte OpenAI, bu sürümün hekimin yerini almak, teşhis koymak veya tedavi planı oluşturmak amacıyla tasarlanmadığını açıkça vurgulamaktadır. Aksine, uygulamanın temel işlevinin, bireylerin kendi sağlık durumlarını daha iyi anlamalarına yardımcı olmak, test ve tahlil sonuçlarını yorumlamalarını kolaylaştırmak ve doktor randevularına daha hazırlıklı gitmelerini sağlamak gibi destekleyici amaçlarla sınırlı olduğu belirtilmektedir. Ayrıca sağlıkla ilgili sohbetlerin diğer etkileşimlerden ayrıştırıldığı, bu veriler için daha sıkı gizlilik protokollerinin uygulandığı; söz konusu konuşmaların temel modelin eğitimi için kullanılmadığı ve verilerin şifrelenerek korunduğu ifade edilmektedir.

⁵⁵ OpenAI, 'Introducing ChatGPT Health' (OpenAI, 7 January 2026) <<https://openai.com/index/introducing-chatgpt-health>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

Bu gelişme, ChatGPT'nin 29 Ekim 2025 tarihinde lisans gerektiren meslek alanlarında (örneğin doktorluk ve avukatlık) doğrudan tavsiye vermeyeceğini politika düzeyinde açıklamasından sonra⁵⁶, sağlık alanında 'yardımcı ve tamamlayıcı' bir çerçeveye yeniden konumlandırılmasının mümkün olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Başka bir ifadeyle, yapay zekânın yüksek riskli alanlarda tamamen dışlanması yerine, insan uzmanların yerini ikame etmeyecek biçimde, sınırlı ve destekleyici bir işlevle kullanılması yönünde pragmatik bir yaklaşımın benimsendiği gözlenebilir.

Benzer bir yaklaşım, ortopedik hastalarda postoperatif bakım süreçlerine ilişkin olarak yürütülen bir çalışmada da görülmektedir. Söz konusu çalışmada, ameliyat sonrası destek sürecinde GPT-4 destekli bir WeChat yapay zekâ aracının kullanıldığı hasta grubu ile hekim liderliğinde yürütülen bakım süreci karşılaştırılmıştır⁵⁷. Çalışmaya toplam 261 hasta dâhil edilmiş; bunların 140'ı yapay zekâ destekli gruba, 121'i ise hekim liderliğindeki bakım grubuna atanmıştır. Elde edilen bulgular, yapay zekâ destekli grubun kısa vadede fonksiyonel iyileşme ve hasta deneyimi bakımından belirli avantajlar elde ettiğini; buna karşılık uzun vadeli sonuçlar açısından hekim liderliğindeki bakım ile büyük ölçüde eşdeğer bir tablo ortaya çıktığını göstermektedir.

Bu sonuçlar, büyük dil modeli temelli yapay zekâ araçlarının, sağlık gibi son derece hassas bir alanda dahi, uzman denetimi altında ve destekleyici bir çerçevede kullanıldığında anlamlı katkılar sunabildiğini ortaya koymaktadır. Nitekim ChatGPT'nin Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan baro sınavı formatındaki testlerde, katılımcıların yaklaşık %90'ından daha yüksek bir performans sergilediği ve sınavı başarıyla geçebilecek düzeyde sonuçlar ürettiği yönündeki bulgular, bu tür sistemlerin pozitif hukuk bilgisi, metin analizi ve standart problem çözme alanlarında kayda değer bir yetkinliğe ulaştığını göstermektedir⁵⁸. Bununla birlikte, bu tür başarıların, yapay zekânın hukukî karar verme yetisini insan hukukçuların normatif muhakemesiyle eşdeğer hâle getirdiği şeklinde yorumlanması mümkün değildir. Söz konusu sonuçlar, daha ziyade yapay zekânın belirli sınırlar içinde güçlü bir destek aracı olabileceğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, bu sistemlerin nihai karar verme yetkisini üstlenmediği; teşhis ve tedavi gibi kritik aşamaların hâlen insan uzmanların sorumluluğunda bırakıldığı da açıkça görülmektedir. Bu yönüyle söz konusu örnekler, yapay zekânın hukuk alanında kullanımına ilişkin tartışmalar bakımından da önemli bir analogi sunmaktadır. Nitekim hukuk alanında da yapay zekânın, hâkim, savcı veya avukatların yerini almak yerine; bilgiye erişimi kolaylaştıran, süreci destekleyen ve karar verme

⁵⁶ Caliber.az, 'ChatGPT Stops Offering Medical & Legal Advice' (Caliber.az, 2025) <<https://caliber.az/en/post/chatgpt-stops-offering-medical-legal-advice>> erişim tarihi 15 Ocak 2026. ChatGPT politikası için: OpenAI, 'Usage Policies – OpenAI' (OpenAI, 2026) <<https://openai.com/en-GB/policies/usage-policies/>> erişim tarihi 15 Ocak 2026

⁵⁷ Çalışmanın tamamı için: Juntan Li, Yuqi Zhang, Zihao Zhang, Yifang Zhou, Yuyang Gao, Xu Li, Yanqing Tang ve Shuli Fan, 'A Randomized Controlled Trial of a WeChat-Based Artificial Intelligence Agent for Postoperative Care in Orthopedic Patients' (2026) npj Digital Medicine.

⁵⁸ Christopher F Lyon, 'Fake Cases, Real Consequences: Misuse of ChatGPT Leads to Sanctions' (2023) 28(2) NYSBA NYLitigator 8, 9.

aşamasında insan denetimi altında kullanılan bir araç olarak konumlandırılmasının hem normatif ilkeler hem de pratik gereklilikler bakımından daha isabetli bir yaklaşım sunduğu söylenebilir.

Son olarak, bütün tartışmalara ek olarak ifade etmek gerekir ki, hâlihazırda kullanılan yapay zekâ araçlarının önemli bir kısmının yabancı kökenli dil modellerine dayanması, özellikle hukuk gibi dile ve terminolojiye son derece duyarlı bir alanda ilave sorunlar doğurabilmektedir. Türkçe büyük dil modeli geliştirilmesi ve hukuk terminolojisine özgü kapsamlı sözlüklerin oluşturularak sistemlere entegre edilmesi yönündeki yaklaşım, bu nedenle yerinde ve stratejik bir ihtiyaç olarak belirmektedir. Ulusal ölçekte geliştirilecek yapay zekâ uygulamalarının, etik ilkeler ve hukuki sorumluluk rejimi netleştirilmiş bir çerçeve içinde hayata geçirilmesi hem hukuk güvenliği hem de yargı bağımsızlığı bakımından belirleyici önemdedir. Bu itibarla, yapay zekânın hukuk alanında kullanımına ilişkin tartışmanın, teknolojik imkânlar ile temel hak ve özgürlükler, yargısal takdir ve sorumluluk ilkeleri arasındaki dengeyi gözeten, temkinli ve çok boyutlu bir yaklaşım temelinde sürdürülmesi gerektiği kanaatindeyiz.

SONUÇ

Bu çalışma, yapay zekâ sistemlerinin hukuk alanındaki kullanımının artık teorik bir tartışma düzeyini aştığını, farklı yargı kollarında ve hukukî faaliyetlerin çeşitli aşamalarında fiilî bir gerçeklik hâline geldiğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Hukukî araştırma, belge analizi ve karar destek süreçlerinde yapay zekâdan yararlanılması, belirli açılardan hız, sistematiklik ve öngörülebilirlik gibi avantajlar sunmakla birlikte, bu teknolojilerin hukuk alanına sınırsız biçimde entegre edilmesinin ciddi riskler barındırdığı da açıktır. Özellikle algoritmik ön yargı, yargısal takdirin zayıflaması, şeffaflık eksikliği ve adil yargılanma güvenceleriyle uyum sorunları, yapay zekânın hukuk alanındaki kullanımının eleştirel bir perspektifle değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Mevcut durumda gerek Türk hukukunda gerekse AB hukukunda, yapay zekânın hatalı kararları karşısında sorumluluğu bütüncül biçimde düzenleyen açık ve yeknesak bir rejimin henüz oluşturulmadığı görülmektedir. Buna karşılık, AB Yapay Zekâ Tüzüğü ile getirilen risk temelli yaklaşım ve Ürün Sorumluluğu Direktifi kapsamında öngörülen kusursuz sorumluluk rejimi, bu alanda kademeli bir normatif çerçevenin inşa edilmekte olduğuna işaret etmektedir. Güncel yargı kararları da algoritmik sistemlerin karar süreçlerindeki etkisinin maddi sonuçları üzerinden değerlendirilmesi ve insan denetiminin vazgeçilmezliği yönünde güçlü bir eğilim ortaya koymaktadır.

Bu itibarla, yapay zekânın hukuk alanında kullanımının, insan uzmanların yerini ikame eden bir model yerine, etik ilkeler, şeffaflık ve hukuki sorumluluk rejimi netleştirilmiş bir çerçeve içinde, yardımcı ve destekleyici bir araç olarak konumlandırılmasının daha dengeli ve sürdürülebilir bir yaklaşım sunduğu kanaatine varılmaktadır.

Son olarak, yapay zekâ araçlarının önemli bir kısmının yabancı kökenli dil modellerine dayanması, hukuk dilinin ve terminolojisinin hassasiyeti nedeniyle ilave riskler doğurabilmektedir. Bu nedenle Türkçe büyük dil

modellerinin ve hukuk terminolojisine özgü sözlüklerin geliştirilmesi; ayrıca ulusal uygulamaların etik ilkeler ile hukuki sorumluluk rejimi netleştirilmiş bir çerçevede hayata geçirilmesi, hukuk güvenliği ve yargı bağımsızlığı bakımından stratejik bir öncelik olarak değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

27 Ocak 2017 tarihli Avrupa Parlamentosu Raporu, Report with Recommendations to the Commission On Civil Law Rules On Robotics <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

Anayasa Mahkemesi, 'Yüksek Yargı Uygulamasında Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı ve Yapay Zekâ Temalı 12. Uluslararası Yaz Okulu' (Anayasa Mahkemesi Haberleri, 2024) <<https://www.anayasa.gov.tr/tr/haberler/faaliyetler/yuksek-yargi-uygulamasinda-bilgi-teknolojilerinin-kullanimi-ve-yapay-zekâ-temali-12-uluslararasi-yaz-okulu/>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

Ayaz S, 'Yapay Zekânın Hukuk Alanındaki Uygulamaları ve Hukuk Alanında Kullanılmasının Olası Sonuçları' (2025) 13(1) Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 80.

Aydemir E, 'Estimation of Turkish Constitutional Court Decisions in Terms of Admissibility with NLP' (IV International Conference on Neural Networks and Neurotechnologies (NeuroNT) 2023).

Bak B, 'Medenî Hukuk Açısından Yapay Zekânın Hukukî Statüsü ve Yapay Zekâ Kullanımından Doğan Hukukî Sorumluluk' (2018) 35 TAAD 211.

Birtane Ş, 'Hâkime Yardımcı Yapay Zekâ' (2024) 15 Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 233.

Caliber.az, 'ChatGPT Stops Offering Medical & Legal Advice' (Caliber.az, 2025) <<https://caliber.az/en/post/chatgpt-stops-offering-medical-legal-advice>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

Çatal B, 'Yapay Zekânın Karar Verme Süreçlerinde Kullanılması' (2025) 33(1) SÜHFD 311.

Çetinkaya A, 'Yapay Zekâ Destekli Kolluk Uygulamalarında İdarenin Hukukî Sorumluluğu' (2024) 6(2) Bilişim Hukuku Dergisi 508.

Dönmez, Z, 'Yapay Zekânın Hukukî Gelişimi ve AB Yapay Zekâ Yasası' (2025) 74 Adalet Dergisi 947.

Erdoğan G, 'Yapay Zekâ ve Hukukuna Genel Bir Bakış' (2021) 66 Adalet Dergisi 117.

Eren F, Borçlar Hukuku Genel Hükümler (30th edn, Yetkin 2025).Ergül E, Avrupa Yapay Zekâ Hukuku (Adalet Yayınevi 2025).

Gök, DM, 'Yapay Zekânın Sebep Olduğu Zararlardan Sorumluluk' (2023) 4(7) BÜHFD 67.

Görentaş MB, Uçkan T ve Arlı NB, 'Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarının Makine Öğrenmesi Yöntemleri ile Sınıflandırılması' (2023) 28(3) Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi.

Koç EG, 'Yapay Zekânın Hukukî Statüsüne Yönelik Yaklaşımlar ve Genel Bir Değerlendirme' in Mustafa Aksu (ed), Yapay Zekâ ve Hukuk (On İki Levha Yayıncılık 2023).

Kuśmierczyk M, 'Algorithmic Bias in the Light of the GDPR and the Proposed AI Act' in Maciej Olejnik ve Wiktoria Morawska (eds), (In)equality. Faces of Modern Europe (Wydawnictwo Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta 2022).

Kuśmierczyk M, 'Algorithmic Bias in the Light of the GDPR and the Proposed AI Act' in Maciej Olejnik ve Wiktoria Morawska (eds), (In)equality. Faces of Modern Europe (Wydawnictwo Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta 2022) 1.

LexisNexis, 'Lexis+ AI' (LexisNexis 2024) <<https://www.lexisnexis.com>> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

Li J, Zhang Y, Zhang Z, Zhou Y, Gao Y, Li X, Tang Y ve Fan S, 'A Randomized Controlled Trial of a WeChat-Based Artificial Intelligence Agent for Postoperative Care in Orthopedic Patients' (2026) npj Digital Medicine.

Lyon CF, 'Fake Cases, Real Consequences: Misuse of ChatGPT Leads to Sanctions' (2023) 28(2) NYSBA NYLitigator 8.

Mercan G ve Varol Selçuk Z, 'Artificial Intelligence (AI) Activities in Legal Practices' (2024) 9(25) International Journal of Eurasian Education and Culture 131.

Oğurlu Y, 'Dünyadan Örnekleriyle Mahkemelerde Yapay Zekâ Hâkim Uygulamaları: Hedefler ve Mevcut Duruma Dair Bir Değerlendirme' (2024) 1(1) Balıkesir Üniversitesi Hukuk Dergisi 1.

OpenAI, 'Usage Policies – OpenAI' (OpenAI, 2026) <<https://openai.com/en-GB/policies/usage-policies/>> erişim tarihi 15 Ocak 2026

Özkaya B, Rethinking Code as Personal Data: A Holistic Legal Perspective – Scrutinizing Implications of Code is Personal Data Argument for Data Protection Law and Regulation of Algorithms (Adalet Yaynevi 2025).

Ross Intelligence, 'Ross Intelligence' (Ross Intelligence)

Sourdin T, 'Judge v Robot? Artificial Intelligence and Judicial Decision-Making' (2018) 41(4) UNSW Law Journal 1114.

Şensoy PÇ, 'Hukuk Felsefesinin Sorun ve Tartışmaları Bağlamında Güncel Bir Soru: Yapay Zekâ Hâkimler İnsan Hâkimlerin Yerini Alabilir Mi?' (2024) 2(1) Trabzon Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 87.

Toy G, 'Emniyet Teşkilatında Güvenlik Teknolojilerinin Kullanımı: Türkiye'de Seçilmiş Şehirler Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz' (2024) Güvenlik Bilimleri Dergisi (Kolluk Uygulamaları ve Güvenlik Teknolojileri Özel Sayısı) 130.

Turan T, Kemaloğlu N ve Küçüksille EU, 'Hukuk'ta Yapay Zeka: Çalışmalar ve Gelecek Öngörüler' (2020) 11(2) Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 246.

Ünal A ve Yener MZ, '2024/2853 Sayılı Avrupa Birliği Ürün Sorumluluğu Direktifi'nin Getirmiş Olduğu Bazı Yeniliklerin Değerlendirilmesi' (2025) 7 ÇÜHAD 364.

Yapay Zekâ Hakkında Uyumlaştırılmış Kurallar Getiren ve Bazı Birlik Yasama Tasarruflarını Değiştiren (AB) 2024/1689 sayılı Tüzük, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj> 27 Ocak 2017 tarihli Avrupa Parlamentosu Raporu, Report with Recommendations to the Commission On Civil Law Rules On Robotics <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.html> erişim tarihi 15 Ocak 2026.

Yenice Ceylan Ö, 'Yapay Zekânın Hukuki Statüsünün Değerlendirilmesi' (2024) 10(1) AndHD 35.

Yousef Z, 'How Can the Law Address the Effects of Algorithmic Bias in the Healthcare Context?' (2024) 9(2) LSE Law Review 197.

Yünlü S, 'Üretici Yapay Zekâ Kaynaklı Norm ve Kişi Bazlı Hukukî Sorumluluk' (2024) 72 Adalet Dergisi 501.

Zeytin Z ve Gençay E, 'Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması' (2019) 2019(1) TAÜHFD/ZtdR 39.